

XVIII. Musiikkilautakunta

Musiikkilautakunnan toiminnastaan v. 1939 laatima kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano ja toiminta. Kaupunginvaltuusto valitsi v:ksi 1939 musiikkilautakunnan puheenjohtajaksi lääketieteen- ja kirurgiantohtori E. Suolahden sekä muiksi jäseniksi filosofiantohtori V. Annalan, rouva E. von Frenckellin, vaatturi T. Hiekkarannan, kirjaltaja S. Leinon, filosofiantohtori H. Ramsayn ja toimittaja R. Sventon. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli ministeri V. Salovaara. Lautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen v:ksi 1939 tohtori Ramsayn. Sihteerinä toimi vanhempi oikeusneuvosmies K. Furuholm.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 8 kertaa. Kokouksissa pidettyjen pöytäkirjain pykäläluku oli yhteensä 130 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 114.

Kaupunginorkesterin toiminta. Orkesterin vakinainen miesluku v. 1939 oli 71. Orkesterin taiteellisena johtajana toimi edelleen professori G. Schnéevoigt.

Vuoden aikana toimeenpantiin 15 varsinaista sinfoniakonserttia ja 1 ylimääräinen sinfoniakonsertti sekä orkesterin 25 vuotisjuhlasinfoniakonsertti, joista professori Schnéevoigt johti 10 (yhteen näistä osallistui myös Sulho Ranta johtaen oman sävellyksensä), Leo Funtek yhden, Martti Similä yhden, Ernest Ansermet yhden, Eero Kosonen yhden, Tauno Hannikainen yhden, Toivo Haapanen yhden ja Armas Järnefelt yhden. Lisäksi annettiin 19 kansansinfoniakonserttia ja 11 kansankonserttia. Kansansinfoniakonsertteja johti professori Schnéevoigt 9, N. Gilse van der Pals kaksi ja Toivo Haapanen, Väinö Pesola, Arvo Hannikainen, Truvor Svento, Sulho Ranta, Zador Szabados, Tauno Hannikainen ja Simon Pergament-Parmet kukin yhden. Kansankonsertteja johti professori Schnéevoigt yhden ja Arvo Hannikainen viisi sekä N. Gilse van der Pals, Tauno Hannikainen, Eero Selin, Martti Similä ja Ole Edgren kukin yhden. Vappumattina annettiin Arvo Hannikaisen johdolla.

Orkesteri avusti 107 oopperanäytännössä ja 7 yksityisessä konsertissa.

Edellä mainituissa sinfoniakonserteissa ja ylimääräisissä konserteissa esiintyivät seuraavat solistit: Kerttu Bernhard, Nikolai Orloff, Timo Mikkilä, Kurt Wallden ja Shura Cherkassky (piano), Ruth Posselt, Kai Kajanen ja Guila Bostabo (viulu), Yrjö Ikonen, Sigurd Björling, Saga Standertskjöld ja Aune Antti (laulu), Tibor de Machula (sello) ja Elis Mårtensson (urut). 25 vuotisjuhlakonsertissa esiintyi Anja Ignatius (viulu).

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset:

a) kotimaisia sävellyksiä: Jean Sibelius: Sinfonia I, IV, VI, Der Barde, Tapiola, Satu; Leevi Madetoja: Sinfonia I; Nils-Eric Ringbom: Movimento sinfonico; Lauri Ikonen: Sinfonia II; Uno Klami: Sinfonia I; Sulho Ranta: Sarja näytelmästä Akhneton; Armas Järnefelt: Koskenlaskija; ja Truvor Svento: Sinfonia I.

b) ulkomaalaisia sävellyksiä: Rachmaninoff: Sinfonia III, Rapsodia Paganinin teemasta, Pianokonsertti III; Respighi: Toccata pianolle ja orkesterille; Rich. Strauss: Till Eulenspiegels lustige Streiche; Weber: Alkusoitto Euryanthe; Dvorak: Viulukonsertti d-molli, sellokonsertti h-molli, 3 biblische Lieder; Bruckner: Sinfonia V; Glasunow: Viulukonsertto a-molli; Bax: The garden of Fand sinfooinen runo; Debussy: L'enfant prodigue, La mer; Wagner: alkusoitto oopperasta Tannhäuser, alkusoitto ja Isolden lemmentuulo oopperasta Tristan ja Isolde sekä aaria oopperasta Lentävä hollantilainen; Samuel Barber: Music for a Scene from Shelly; Moussorgsky: Lieder und Tänze des Todes; Schumann: Sinfonia I ja IV; Chopin: Pianokonsertto II; Elgar: Nursery Suite; Offenbach: aaria oopperasta Hoffmannin seikkailut; Södermann: aaria oopperasta Kuningas Heimer ja Aslög; Tscherepnin: 3 venäläistä tanssia; Beethoven: Sinfonia I, III ja IV sekä alkusoitto Leonore III, Pianokonsertto V; Berlioz: Alkusoitto Benvenuto Cellini, Symphonie fantastique; Ravel: Ma mere l'Oye; Mozart: Resitatiivi, rondo ja aaria oopperasta Così fan tutte, sekä aaria oopperasta Il re pastore.

Sinfoniakonserteissa, orkesterin juhlakonsertti mukaan luettuna, kävi kaikkiaan 5,707 henkilöä eli keskimäärin 335.7 henkilöä konserttia kohden ja kansansinfonia- ja kansankonserteissa 11,834 henkilöä eli keskimäärin 394.5 henkilöä konserttia kohden. Vastaavat luvut v. 1938 olivat 6,445 ja 13,196. Vappumatineassa oli 608 henkilöä.

Taloudelliset tulokset. Kaupunginorkesterin taloudellisista tuloksista esitetään seuraavat tiedot:

Tulot kaupunginorkesterin työstä v. 1939 olivat 733,511: 50 mk, josta 288,546: 50 mk oli tuloja orkesterin omista konserteista ja 444,965 mk tuloja avustamisesta oopperanäytännöissä ja konserteissa sekä nuottien vuokraamisesta. Talousarviossa tulot arvioitiin 900,000 mk:ksi. Kaupunginorkesterin valtionapu oli 450,000 mk.

V:een 1938 verraten tulot vähenivät 81,777: 50 mk johtuen pääasiassa siitä, että kaupunginorkesterin toiminta sodan puhjettua kokonaan keskeytyi. Vuoden viimeinen sinfoniakonsertti annettiin marraskuun 24 p:nä ja viimeinen kansankonsertti marraskuun 26 p:nä. Samaan aikaan lopetti Suomalainen oopperakin toimintansa, joten sieltäkään käsin tuloja ei sen jälkeen kertynyt.

Menot nousivat v. 1939 3,887,558: 30 mk:aan, josta palkkauksia 3,530,043 mk, konserttikuluja 212,835: 15 mk ja muita kuluja 144,680: 15 mk. Talousarviossa menot oli arvioitu seuraavasti: palkkaukset 3,528,310 mk, konserttikulut 245,000 mk ja muut kulut 136,000 mk.

Tilintarkastukset. Musiikkilautakunnan ja kaupunginorkesterin toimiston voimassa olevan johtosäännön 6 §:n mukaan orkesterin taloudenhoitaja on velvollinen kuukausittain laatimaan yhdistelmän kertyneistä tuloista ja maksettaviksi hyväksytyistä menoista sekä ennen seuraavan kuukauden 7 päivää antamaan sen musiikkilautakunnalle. Jokaisen kuukauden alussa toimitettiin tilintarkastus ja havaittiin näissä tarkastuksissa tilien aina olevan kunnossa ja kassan aseman pitävän yhtä tilikirjojen kanssa.

V:n 1939 talousarvio. Syyskuun 1 p:nä päivätyn kirjelmän ohella musiikkilautakunta lähetti kaupunginhallitukselle v:n 1939 talousarviolaskelmansa, jonka mukaan kaupungin lopullisten menojen kaupunginorkesterin voimassapidosta arvioitiin nousevan 2,660,090 mk:aan.

Kaupungin avustamien laitosten valvonta. Musiikkilautakunnan asiana olevan kaupungin avustamien taidelaitosten työn valvonnan lautakunta järjesti samalla tavoin kuin edellisinäkin vuosina.

Teoston ja lautakunnan välinen sopimus. Säveltäjäin tekijänoikeustoimisto Teoston ja lautakunnan välillä tehtiin edelleen kalenterivuodeksi 1939 sopimus, jonka mukaan Teosto myönsi lautakunnalle oikeuden 15,000 mk:n korvausta vastaan sallia kaupunginorkesterin konserteissa v. 1939 rajoittamattomassa määrässä esitettävän kaikkia sävelteoksia, joiden esittämisoikeutta Teosto edusti tai sopimusaikana tuli edustamaan, lukuunottamatta sopimuksessa lähemmin selostettuja sävellyksiä.

Konserttien radiointi. Orkesterin sinfonia- ja kansankonsertteja radioitiin kuten edellisinäkin vuosina kaupungille suoritettavan kertamaksun ollessa 4,000 mk sinfoniakonserttia ja 2,000 mk kansankonserttia kohden.

Musiikkilautakunnan esityksestä yleisradio kertomusvuoden aikana osallistui ulkomaisten vierailevien johtajien ja solistien palkkaamiseen.

Orkesterin johtajan toimi. Lautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto kesäkuun 21 p:nä myönsi orkesterin johtajalle professori Schnéevoigtille oikeuden edelleen pysyä virassaan vuoden ajan hänen täytettyään marraskuun 8 p:nä 1939 67 vuotta. Heinäkuun 13 p:nä kaupunginhallitus professori Schnéevoigtin pyynnöstä myönsi hänelle virkalomaa syyskuun 12 p:n ja lokakuun 16 p:n väliseksi ajaksi, jotta hän New Yorkin maailmannäyttelyn yhteydessä voisi johtaa siellä suunnitellun Sibeliuskonsertin. Tämän virkaloman aikana professori Schnéevoigt nautti vain osittaista palkkaa. Joulukuun 27 p:nä kaupunginhallitus pyynnöstä myönsi professori Schnéevoigtille palkatonta virkalomaa maaliskuun 1 p:n ja marraskuun 8 p:n 1940 väliseksi ajaksi vierailumatkaa varten ulkomaille.

Ulkoilmakonsertit. Ulkoilmakonserttien järjestämiseksi v. 1939 myönnetty 35,000 mk:n määräraha jaettiin seuraavasti: 12,600 mk Helsingin suojeluskunnan torvisoittokunnalle 5 konsertista Hesperian puistossa, 5 konsertista Alppilan puistossa ja 6 konsertista Kaivopuistossa; 13,200 mk Helsingin työväenyhdistyksen soittokunnalle 8 konsertista Hermannissa, Vallilassa ja Mustikkamaalla ja 9 konsertista Käpylässä; sekä Rannikkolaivaston soittokunnalle 8 konsertista Kalliossa ja Toukolassa ynnä 7 konsertista Pasilassa. Huomautettakoon, että suojeluskunnan soittokunnan konsertit kestivät 1 ½ tuntia, muiden konserttien kestäessä tunnin.

Oopperan kanssa tehty sopimus. Musiikkilautakunnan ja Suomalainen ooppera oy:n välinen sopimus huhtikuun 29 p:ltä 1929 sanottiin lautakunnan puolelta irti, minkä jälkeen oopperan kanssa tehtiin uusi erinäisissä osissa tarkistettu sopimus, jonka mukaan oopperan suoritettava korvaus orkesterin myötävaikutuksesta oopperaesityksissä kuitenkin jäi entiselleen eli 70,000 mk:aan kuukaudessa.

Orkesterin konserttien mainostamista koskeva kysymys oli lautakunnan valmistelun ja käsittelyn alaisena, mutta jätettiin olosuhteiden pakosta toistaiseksi lepäämään.

Orkesterin valtuuskunta. Orkesterin uuden järjestyssäännön mukaan orkesterin jäsenten on kunkin soittokauden alussa valittava luottamusmiehistö, n.s. valtuuskunta, johon kuului kolme varsinaista ja kaksi varajäsentä

ja jonka tehtävänä on tarpeen tullen edustaa orkesterin jäsenistöä, sovitella orkesterin jäsenten keskuudessa mahdolliset erimielisyydet ja olla välittävänä elimenä musiikkilautakunnan ja orkesterin jäsenten kesken. Valtuuskunnan varsinaisiksi jäseniksi valittiin soittokaudeksi 1939/40 orkesterin jäsenet H. Jäger, M. Orlando ja E. Rantasuo sekä varajäseniksi A. Fransman ja Y. Selin.
